

Bevezetés

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat 1995-ben fogadta el első ifjúságpolitikai koncepcióját. A 68/2011.(V.26.) Ö.K. számú határozattal lépett hatályba a 2011-2014 közötti időszakra vonatkozóan a korosztály helyzetének támogatását elősegítő, konkrét célokat és feladatokat tartalmazó dokumentum, a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Ifjúságpolitikai koncepciója.

Az Ifjúságpolitikai koncepció szerepe a jelen állapotának, igényeinek és lehetőségeinek ismeretében az önkormányzat szándékait meghatározza. A koncepció a szükségletek, a feladatok, a megoldási javaslatok számbavétele, továbbá olyan döntéshozatali elvek, irányok meghatározása, amely megvalósulása során a helyi értékek megőrizhetőek, továbbvihetőek és fejleszthetőek.

Az önkormányzati alapvető cél az elmúlt időszakban nem változott. Elsődleges cél, hogy a XIII. kerületben otthon érezhessék magukat a fiatalok, megtalálják mindazt, amire szükségük van.

A koncepció első fejezetében az ifjúságpolitikai koncepció céljai alapján elfogadott intézkedési terv végrehajtásáról számolunk be. A második fejezetében a következő időszak, 2015-2019. év céljaira és feladataira teszünk javaslatot.

Jogsabályi háttér

Az Alaptörvény teremti meg a gyermekek, fiatalok irányába az állami felelősség alapját. A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az önkormányzatok kötelező feladatai közt előírja az ifjúsági ügyekről való gondolkodást, és az önkormányzatok önálló döntésére bízta, hogy a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően mely feladatokat, milyen mértékben és módon látja el.

Emellett számos nemzetközi egyezmény, így az ENSZ ifjúsági témájú egyezményei és nyilatkozatai, az Európai Bizottság Ifjúsági Fehér Könyve és az Európa Tanács az ifjúság helyi közösségekben való részvételéről szóló chartája is meghatároz olyan elveket, melyek érvényesüléséhez szükséges az önkormányzat aktív részvétele és nyitottsága a fiatalok helyi ügyekbe való bevonására.

A 88/2009. (X. 29.) OGY határozattal került elfogadásra a Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2008-2024), melynek alapvető célja, hogy elősegítse a fiatalok társadalmi integrációját. Az Új Nemzedék Jövőjéért Program (2011) keretprogram meghatározza a kormány ifjúságpolitikai céljait, a szükséges beavatkozási területeket és a kívánt hatás eléréséhez nélkülözhetetlen intézkedések sorát.

Helyzetelemzés

Néhány országos adat ismertetését követően mutatjuk be a kerületi jellemzőket. A Magyar Ifjúság 2012 felmérés, a sorban negyedik nagymintás ifjúságkutatás a korábbi évekhez hasonlóan a 15-29 évesekre reprezentatív mintán, 8.000 fő megkérdezésével zajlott. Megállapításai:

- a házasságban élők aránya csökken, az élettársi kapcsolatban élők száma növekszik,
- családalapításuk átlagosan 22 éves korban történik, vérszerinti gyermekkel rendelkezők átlagosan 21 és fél évesek voltak első gyermekük születésekor,
- 2012-re az oktatásban való részvétel valamelyest csökkent, 43%-uk vett részt valamilyen képzésen, tanfolyamon, ezen belül a legnagyobb arányt a 15-19 éves

korosztály képviseli, amelynek 88%-a vesz részt valamilyen képzésen, míg a 20-24 éves korcsoportba tartozók között az arány 38%,

- a teljes minta 2%-a nem fejezte be az általános iskolát, közülük 40% jelenleg is tanul, 60% nem,
- minden ötödik, az általános iskolát abbahagyó (jelenleg sem tanuló) fiatal a rossz eredményei miatt hagyta ott az iskolát, és szintén minden ötödik családi okokra (esküvő, gyerek) hivatkozott,
- a szülők iskolai végzettsége továbbra is nagyban befolyásolja a gyermeke végzettségét,
- a megkérdezett fiatalok 59%-a beszél idegen nyelvet,
- a fiatalok 39%-a dolgozik, 56%-a legfeljebb 3 hónapon belül el tudott helyezkedni,
- az általános iskolai végzettségűeknek átlagosan közel 12 hónap munkakeresés után sikerült elhelyezkedniük, a szakmunkás végzettségűeknek 5,9, az érettségizettek 5,5, a diplomások tanulmányaik befejezése után 4,8 hónapig kerestek munkát,
- szinte minden második (49%) fiatal tervezi, hogy valamikor külföldön munkát vállal,
- a fiatalok otthonukban és barátaiknál töltik el leggyakrabban a kötelességeik után fennmaradt idejüket, a szabadidő legfontosabb tevékenysége a számítógép- és internethasználat lett, kétharmaduk (69%) tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak (elsősorban a facebooknak).
- fiatalok túlnyomó többségének otthonában van számítógép (80%), amely többségében internetkapcsolattal is rendelkezik,
- az infokommunikációs eszközök fejlődésében napjaink legfontosabb trendje az okos telefonok terjedése, szinte minden harmadik (31%) fiatal rendelkezik ezzel,
- bő harmaduk (35%) végez rendszeres testmozgást az iskolai testnevelési órán kívül,
- a „tudatos” testmozgás csökkent, sokkal inkább nőtt a nem sportolók aránya (64%),
- a naponta dohányzók között nagyobb arányban találhatóak férfiak, a szerhasználatban eltérések mutatkoznak iskolánként: a napi rendszerességű a dohányzás, emellett a droghasználat említése valószínűbb a szakközépiskolában, mint a gimnáziumokban, az utóbbi időben megjelentek a további komoly problémát jelentő dizájn drogok,

Kerületi sajátosságok:

Az ifjúság helyzetének megítélésakor figyelembe kell venni a társadalmi és demográfiai mutatókat, tendenciákat. Budapest Főváros XIII. Kerülete a negyedik legnépesebb kerület a Fővárosban. A kerületi lakosság száma fokozatosan nő.

Korosztály	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	60 496	51 940	112 436	54	46
0-14 éves	6 466	7 028	13 494	48	52
15-18 éves	1 275	1 381	2 656	48	52
19-35 éves	13 171	13 708	26 879	49	51
36 feletti	39 584	29 823	69 407	57	43

1. számú tábla, forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A nők aránya az aktívkorúak esetében emelkedik, az idősebbek körében a nők aránya a meghatározó. Jellemző az idősödés feminizációja, 57%-uk a nő.

Az alábbi tábla mutatja be a pályakezdő álláskeresők számát és a 18-29 éves népesség számához viszonyítva.

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	8 394	7 825	16 219	25	0,3	29	0,4	54	0,3
2009	8 244	7 623	15 867	22	0,3	33	0,4	55	0,3
2010	8 000	7 401	15 401	60	0,8	62	0,8	122	0,8
2011	7 725	7 144	14 869	54	0,7	50	0,7	104	0,7
2012	7 413	6 903	14 316	96	1,3	89	1,3	185	1,3
2013	7 181	6 859	14 040	68	0,9	69	1,0	137	1,0

2. számú tábla, forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő fiatalok kiemelten hátrányos helyzetű csoportként definiáltak az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ezért kiemelt figyelmet és bánásmódot igényelnek, a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen, a foglalkoztatási támogatásokban a pályakezdőknek külön támogatás (munkatapasztalat-szerzés) áll rendelkezésükre, továbbá előnyük van a képzésekben, elsősorban a felvételen eredményesebben szerepelnek.

Az alábbi táblázat mutatja be a felnőttoktatásban résztvevők számát a középfokú iskolákban

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	1198	49	4,1	658	54,9	491	41,0
2010	1023	35	3,4	517	50,5	471	46,0
2011	916	36	3,9	385	42,0	495	54,0
2012	997	38	3,8	959	96,2	0	0,0
2013	1702	312	18,3	1390	81,7	0	0,0

3 számú táblázat forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat

Általános tendencia, hogy a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom aktív tagjaivá, illetve hosszabb ideig eltartottak, még akkor is, ha időszakonként és időlegesen munkát vállalnak.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a végrehajtását szolgáló kormány- és miniszteri rendeletek nemcsak a köznevelési intézményhálózat rendszerét, működési szerkezetét alakították át, hanem az Önkormányzat által - az ifjúságot célzó önként - vállalt feladatok végrehajtásának feltételeit, lehetőségét is. Mint fenntartó jelentős többletforrást fordítottunk az esélyegyenlőség megteremtésére, a tehetséggondozásra, a kulcskompetenciák fejlesztésére, a kötelező tanórákon túli szabadidő értékteremtő módon történő eltöltésére. 2013-ig a feladatok ellátásának a színtere a köznevelési intézmény volt. Az üzemeltetői szerepkör a feladatok újragondolását, átszervezését tette szükségessé.

A 25/2011. (VII. 4.) önkormányzati rendelet módosításával - a hivatali helyiségen, valamint a hivatali munkaidőn kívül kötendő házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése esetén fizetendő díjakról, valamint a házasságkötéseknél, bejegyzett élettársi kapcsolatok létesítésénél közreműködő anyakönyvvezetőt megillető díjakról szóló - a házasuló vagy az élettársi kapcsolat bejegyzését kérő felek közül bármelyik, a szándék bejelentését megelőzően

legalább egy éve a XIII. kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkezik, a szertartás költségeit az Önkormányzat átvállalta.

Az Önkormányzat a rendeletében fennálló feltételek esetén helyi támogatással nyújt segítséget azoknak, akik a XIII. kerületben lakást vásárolnak, építenek vagy lakásukat korszerűsítik, felújítják. Kiemelten kezeljük a 35 év alattiak önálló életkezdését: a fecskelakások lehetősége mellett kamatmentes támogatást biztosítunk az első lakáshoz jutáshoz. A fiatal házaspárok részére, a megszületett gyermekek számától függően, vissza nem térítendő támogatás állapítható meg. A Képviselő-testület az önálló élet megkezdését szolgáló, népszerű nevén „fecskelakásként” ismert rendszerét a fiatal házások, illetve élettársak részére nyújtandó átmeneti lakhatási támogatásról szóló 45/2001. (X. 20.) önkormányzati rendeletben határozza meg. A lakáshoz jutás támogatását a lakáshoz jutás támogatásának rendszeréről szóló 49/2003. (X. 15.) önkormányzati rendeletben szabályozza. Ennek keretében a 35. életévüket be nem töltött fiataloknak nyújtható 4 millió Ft összegű helyi támogatás lehetőségét teremtette meg. A kamatmentes kölcsönt egyedülállók, élettársak és házastársak is felvehetik. A be nem töltött 35. év mellett további feltétel, hogy a kérelmező legalább 5 éve állandó lakóhellyel rendelkezzen kerületünkben.

A testvérvárosi kapcsolatok tizenöt éves múltat tekintenek vissza. A 2015. március 12-i képviselő-testületi ülésen került sor a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Nemzetközi kapcsolatok koncepciójának végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadására. Az előterjesztés részletes tájékoztatást adott a testvérvárosi kapcsolatok ifjúságot érintő eredményeiről. A Testvérvárosok angol nyelvi tábora és a Polgárokért Testvérvárosok Tematikus Hálózata több testvérváros fiatalját érintette: A velencei Gyermekek- és Ifjúsági Táborban évente szervezzük a Testvérvárosok angol nyelvi táborát. A tábor célja a személyes, baráti kapcsolatok kialakítása a testvérvárosok fiataljaival. 2011-ben az „Európai Önkormányzatiság éve” programhoz kapcsolódott a tábor programja, 2012-ben az „Aktív időskor európai éve” rendezvénysorozathoz csatlakoztunk, 2013-ban az egészséges életmód – környezettudatos magatartás volt a fő téma, 2014-ben „Diszkrimináció és tolerancia” címmel hirdettük meg a táborot. A táborozás során a diákok nyelvtanárok és szabadidő-szervezők segítségével ismerkedtek egymással és a szomszédos népek kultúrájával. A délelőtti nyelvórákat színvonalas szabadidős programok követték. Kassa, Szováta és Eszék diákjai állandó vendégei a tábornak, az ochotaiak nem minden évben voltak vendégeink. A program 2012-ben elnyerte a TÖOSZ „A legjobb önkormányzati gyakorlat” díját a legjobb testvérvárosi találkozó alprogramban, példaértékű tevékenységéért, innovatív projektjéért.

Pályázatot nyertünk az Európa a Polgárokért Testvérvárosok Tematikus Hálózata keretében a Zöldklub Hálózat - 40 év a Környezetvédelemért projekttel, amelynek résztvevői kerületünk testvérvárosai voltak: Kassa-Délváros, Bécs-Floridsdorf kerület és Szováta város természet- és környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteinek tagjai, iskoláinak diákjai voltak. A projektben Bécs, Szováta, Kassa és Budapest természet- és környezetvédelmi problémáit dolgozták fel a résztvevők összesen tíz alkalommal. Kerületünkben a Nagytér Egyesület, a Nagycsaládok XIII. Kerületi Egyesülete, az Egyesület a Környezet-egészségügyért tagjai és az Ady Endre Gimnázium diákjai vettek részt a projektben. Az AJAMK koordinálásával a szakemberek megismerhették egymás tevékenységét, megtalálhatták, összekapcsolhatták programjaikat, és megbeszélhették a további közös munka irányát.

A beszámoló a kétoldalú programokat is részletezi. Általános tapasztalat, hogy az iskolákra épülő kapcsolatok többsége – az államosítást követően – megszűnt. Az Önkormányzat fő feladatának tekintette, hogy segítséget adjon a kerületi fenntartású intézmények, társadalmi és civil szervezetek illetve csoportok részére, a vendégek fogadásában, a kiutazásukhoz, eszközökkel, programkínálattal és anyagiakkal.

A köznevelési törvény szerint a 2016-ban érettségiző diákoknak már kötelező lesz 50 óra közösségi szolgálatot teljesíteniük. A Polgármesteri Hivatal és az önkormányzat intézményei kialakították a feltételeket, és vállalták közösségi szolgálat szervezéséből adódó többletfeladatokat. Kerületünkben lehetőség van szociális és jótékonyági, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelmi, óvodáskorú gyermekekkel és idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenységben való részvételre a munkatársak által biztosított mentori segítségnyújtás mellett. Összesen 11 köznevelési intézménnyel van együttműködési megállapodásunk. Ezzel összhangban nyaranta közel 40-45 diák dolgozott az önkormányzati intézményekben.

A kerületünkben valamilyen okból hátrányos helyzetű, rossz anyagi körülmények közt élő családok támogatása részben pénzbeli és természetbeni, részben szociális, gyermekjóléti szolgáltatások nyújtásával történik. A szociálisan rászorult hallgatók számára segítséget nyújt a minden évben meghirdetett Bursa Hungarica ösztöndíj is.

Lehetőséget biztosítunk a fiatalok rendszeres testmozgására. A kerületi sportegyesületekkel együttműködve teremtünk alkalmat a sportolásra, kikapcsolódásra, testi és szellemi felfrissülésre egyaránt. A rekreációs tevékenységet (mozgásos, társas, kulturális, játékos) az ember szabadidejében, a tevékeny pihenés érdekében, a napi elfoglaltság okozta fáradtság, feszültség levezetéseként, a teljesítő képesség és a jó közérzet helyreállítása miatt végzi. Fontosnak tartjuk, hogy a fiataloknak legyen lehetőségük feltöltődni, mind mozgással, mind szellemi tevékenységekkel. A település fejlesztés során megfelelő feltétel- és eszközrendszerrel biztosítunk a kerületben élők számára, így, különböző sportolási és szórakozási igényeiket kielégíthessék. Elérhetővé tesszük a fiatalok számára is a tömeg- és hobbi sportokat, rendezvényeket, közösségi helyszíneket.

Önkormányzatunk a sportrendeletében és a sportkoncepciójában lefektetett elveknek megfelelően évente támogatást nyújt a kerületben működő sportegyesületek magas színvonalú utánpótlás-nevelő tevékenységéhez.

Az Európai Unió irányelvei kimondják, hogy a fiatalok érvényesíteni akarják azon jogukat, miszerint véleményt kívánnak nyilvánítani mindennapi életük összes területéről, a családról, az iskoláról, a munkáról, a csoportos tevékenységekről, a helyi ügyekről stb., és miközben így tesznek, nagyobb horderejű gazdasági, társadalmi és politikai ügyek részeseivé is válnak. A társadalmi részvétel megkívánja a fiataloktól, hogy új készségekre tegyenek szert, vagy, hogy fejlesszék a már meglévőket.

A Képviselő-testület külön költségvetési soron biztosít támogatást a fenntartásában lévő iskolák diákönkormányzatai számára: az intézmények évente létszámarányosan támogatást kaptak. A támogatás célja, hogy annak felhasználásáról a diákok maguk dönthessenek, megismerjék a költségvetési tervezést, szabályait, az a pénzkezelés elszámolási kötelezettséget.

Az Önkormányzat önkormányzati tanácsadást és anyagi helyszínt a működést, rendezvények lehetővé.

A munkát és a kiemelt A diákpolgármester személyesen

polgármesterének az éves munkáról, a diákok helyzetéről. A főbb rendezvényeikre

rendszeresen meghívják a kerület vezetőit. Részt vesznek az ifjúságot érintő előterjesztések előkészítésében, véleményezésében. Évenként három tábort szerveznek, három-háromnaposat tavasszal és ősszel, egy heteset pedig nyáron. Utóbbi nyitott, minden jelentkezőt szívesen látnak a 12 és 20 év közötti korosztályból.

Alapvető célunk, hogy elősegítsük a fiatalok részvételét a közéletben, ezzel hozzájárulva az ifjúság bevonásához helyi ügyek alakításába.

A helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum külön figyelmet fordít a veszélyeztetett, fiatal korosztályra. Az általuk szervezett tréningeken részt vettek a fiatalok nézőpontjához, szemléletéhez legközelebb álló kortárs-segítők, diák-önkormányzati képviselők, a kerületi Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzat (GYIÖK) tagjai, „talpra állt” szenvedélybeteg fiatalok.

Az Angyalföldi Gyermek és Ifjúsági Házban a GYIÖK segítségével folyamatosan működik a „Tudsz jobbat” klub. A kézműves foglalkozások megnyugtató erejét, a drámapedagógia eszköztárát hívták segítségül, hogy az utcai csellengés helyett értelmes szabadidős elfoglaltságot találjanak a fiatalok. A Hangoló zenei klub heti három órában örömmeléléssel (tanulás és gyakorlás) kovácsolta közösséggé a betérő fiatalokat. A klub kiteljesedett az amatőr zenekaroknak helyet és teret adó „Hangár” rendezvénnyel (havi egy alkalom), ahol minden önmagát színpadképesnek érző kerületi zenekar felléphet.

A „Lélek építő-szépítő” klubban (havi egy alkalommal) szakemberek: pszichológus, asztrológus, drámapedagógus, szociológus stb. segítségével felfedezik, megismerik, megszeretik a fiatalok önmagukat és a világot, amiben élnek.

A „Drámafoglalkozás” havonta kétszer az átélés segítségével igyekszik feltárni a kábulat csapdáit, alkalmanként egy osztály részvételével, vagy önismereti tréning formájában. A célcsoport a diákönkormányzat által elérhető korosztály (12-21 év), a létszám alkalmanként változó, a tevékenység típusától függően 8-60 fő, a drámafoglalkozásokon az osztályok létszáma szerint 17-34 fő. A kerületi köznevelési intézményekben évek óta rendszeresen jelen lévő egészségnevelési drog-megelőzési programok: a XIII. kerületi Védőnői Szolgálat, a rendőrség DADA programja, a Nyíró Gyula Kórház és Drogambulancia, az Iránytű Mentálhigiénés Alapítvány és a Drogprevenációs Alapítvány Kronodrog programja.

A Gyermekjóléti Központ szakmai irányításával a veszélyeztetett, fiatal korosztály bűnmegelőzési programokban vehet részt. A programban kiemelkedő szerepet kapnak a szenvedélybetegségekkel, drogfogyasztással és ezek megelőzésével, kezelésével kapcsolatos beszélgetések, csoportfoglalkozások és táborok. A kamaszok kamaszcsoport, fociedzés és kortárssegítő képzés, a kiskamaszok önismereti és konfliktuskezelő csoport, Média Klub és főzőszakör foglalkozásokon vehetnek részt.

Az intézkedések a fiatalok általános szükségletei alapján kerültek megállapításra:

- elemi szükségletek, család, egészséges természeti és élhető társadalmi környezet,
- tanulás, szellemi-, testi fejlődés,
- pályaválasztás, elhelyezkedés, munkavégzés,
- családalapítás,
- önálló lakáshoz jutás,
- megélhetés,
- társas élet, kapcsolatok, a szabadidő tartalmas eltöltése, rekreáció,
- politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életben való részvétel.

Az 1. számú melléklet mutatja be a kerületi ifjúságpolitika SWOT analízisét.

Valljuk, hogy e területek segítése szükséges ahhoz, hogy a fiatalok jól érezzék magukat környezetükben, és bekapcsolódjanak az aktív társadalmi életbe. Az elfogadott koncepció

célja és azt ezt szolgáló intézkedések a kerületben élő fiatalok jobb életkörülményeinek és életesélyeinek biztosítását, a fiatalok közösségi aktivitásának, társadalmi szerepvállalásának erősítését szolgálta. A 2. számú mellékletben az egyes célok megvalósítását igazoló indikátorok bizonyítják, hogy a feladatok végrehajtása időarányos volt. Az elért eredmények erősítették, hogy a fiatalok a helyi társadalom és a helyi közösség hasznos tagjaivá váljanak, másrészt, hogy otthon érezzék magukat Kerületünkben.

Az önkormányzati ifjúságpolitika prioritása és céljai

<p>1. Felelősség a gyermekekért, családokért <i>A családok szociális biztonsága</i> <i>Esélyegyenlőség a mindennapokban</i></p>	<p>Az intézkedések végrehajtása időarányos volt, minden kitűzött feladat teljesült. Az önkormányzati közszolgáltatásokat minden jogosult</p>
<p>igénybe tudta venni, várólista nincs. A beszámoló évében minden jelentkező igényt kielégítettünk. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok esélyeinek javítása, iskolai sikerességük növelése érdekében pozitív diszkriminációt alkalmaztunk. A feladatok végrehajtását befolyásolta a köznevelési rendszer átalakítása.</p>	
<p>2. A tudásalapú helyi társadalomért <i>Iskolarendszeren belül</i> <i>Élethosszig tartó tanulás</i></p>	<p>Az intézkedések végrehajtása időarányos volt, minden kitűzött feladat teljesült. A koncepció elfogadása évében Önkormányzatunk a mindenkori gyermek-</p>
<p>létszámhoz igazodó, hatékonyan működő közoktatási intézményhálózattal, jól képzett humán erőforrással, a társadalmi változásokra érzékenyen reagáló szolgáltatással és választékkal rendelkezett. Az iskolák államosításával az Önkormányzat szerepe megváltozott. 2013. évi feladatok végrehajtásánál, az iskolarendszeren belüli intézkedéseknél, mint működtető voltunk jelen. Az új helyzetre reagálva át kellett gondolnunk a további lehetőségeinket, kötelezettségeinket.</p>	
<p>3. Felelősség a fiatalokért <i>A fiatalok biztonsága</i> <i>A fiatalok tájékoztatása</i> <i>Az ifjúság közösségi terei</i></p>	<p>Az intézkedések végrehajtása időarányos volt, minden kitűzött feladat teljesült. A lakókörnyezet védelme, a gyermekek, serdülők, fiatalok biztonságérzetének növelése érdekében a fiatalkorúak bűnelkö-</p>
<p>vetővé és áldozattá válásának megelőzésében egyre hangsúlyosabb szerepet kapott a család, a gyermekekkel foglalkozó intézményrendszer, felértékelődött a civil szervezetek, az egyházak munkássága. Önkormányzatunk kiemelt feladatának tekintette a koordinációt és a feltételek megteremtését. A tájékoztatás formáit a helyi médián keresztül, illetve a fiatalok által kedvelt infokommunikációs eszközökkel bővítjük, színesítjük. A kerület közművelődési szinterei nyitottak az ifjúság felé, de folyamatosak a közterületeken, a kerületi zöldterületeken szervezett programok, rendezvények. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok esélyeinek javítása érdekében ezen a területen is pozitív megkülönböztetést alkalmaztunk.</p>	
<p>4. Az egészségtudatos hétköznapokért <i>Egészségügy</i> <i>Mentálhigiénés prevenció</i> <i>Sport</i></p>	<p>Az intézkedések végrehajtása időarányos volt, minden kitűzött feladat teljesült. Az egészséges állapot fenntartása csak aktív egészségtudatos magatartással lehetséges. A feladatok az egészségtudatos életmód szemléletének terjesztését, korszerű egészség-</p>
<p>ügyi felvilágosítás és életmód-tanácsadás, a szűrővizsgálatok folytatását jelentik. A sport kiemelkedő szerepét az adja, hogy egészségügyi hatása mellett, közösségteremtő.</p>	

Önkormányzati szándék a sportoláshoz, a szabadidő eltöltéséhez szükséges feltételek megteremtése. A fiatalok testi épsége és jó fizikai működése mellett a lelki egyensúly, a belső béke, a harmónia megteremtését és fenntartását szolgáló programok szervezésére is kiemelt figyelmet fordítottunk.

<p>5. Itthon otthon vagyok <i>Közművelődés</i> <i>Ifjúsági hagyományok őrzése</i></p>	<p>Az intézkedések végrehajtása időarányos volt, minden kitűzött feladat teljesült. A végrehajtás során figyelembe vettük, hogy a közművelődési-kulturális, ifjúságszolgálati, művésztközvetítő, muzeális tevékenységek a korosztály igényeire és a civil szervezetek kezdeményezéseire reagáljon és építkezzen. A kulturális értékek újszerű megközelítésével, terjesztésével, a hagyományok őrzésével, a közösségi együttlét élményének és szerepének támogatásával a lokálpatriotizmus erősítését kívántuk szolgálni.</p>
--	--

<p>6. A kiszámíthatóbb jövőért <i>Ifjúsági közösségek támogatása</i> <i>A demokrácia tanulása</i> <i>Lakhatás</i> <i>Foglalkoztatás</i></p>	<p>Az önkormányzat költségvetésében továbbra is megjelenik az ifjúság demokratikus közéleti tevékenységének, programjainak anyagi fedezete. A 2015.évi költségvetésben a 8103 számú címrenden a</p>
--	---

Kerületi köznevelési, ifjúsági programok, feladatok támogatása, 8104 számú címrenden a sportegyesületek utánpótlás nevelésének támogatása, a 8109 számú címrenden a DÖK támogatása. Az Önkormányzat a beszámoló időszakában a GYIÖK, DÖK működését folyamatosan támogatta. A fiatalok családalapítását a helyi szabályzókkal, támogatásokkal és intézmények működtetésével támogattuk.

A koncepció végrehajtásának tapasztalatait összefoglalva elmondható, hogy az Önkormányzat a kerületben élő valamennyi fiatal életkörülményeinek javításáért felelősséget érez, és ennek megfelelően gondoskodik róluk, alapul véve a területet érintő törvényi előírásokat és a helyi szabályzókat, rendeleteket. Kiemelten kezeltük a hátrányos helyzetű fiatalokat. Az Önkormányzat kijelölte a fiatalok ügyeivel foglalkozó Prevenációs Központ munkatársát ifjúsági referensi feladatok ellátására. Támogatja a diákönkormányzatokat és magas színvonalon működteti a korosztályoknak megfelelő intézményrendszert.

Az esélyegyenlőség, mint horizontális szempont az ifjúsági koncepció intézkedéseiben is végig húzódik.

A koncepció előkészítésében a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzaton keresztül részt vettek a fiatalok. Az egyes intézkedések megvalósításánál a részvételüket is biztosítottuk a koncepció végrehajtását szolgáló projektek, tevékenységek minden szakaszában.

A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése érdekében fontos a fiatalok környezeti szemléletmódjának kialakítása, hiszen ez a korosztály még nagyon fogékony a nevelésre. A koncepció végrehajtása során figyeltünk a környezetünk fenntarthatóságával kapcsolatban:

- a környezetünk követelményeinek elfogadására és megtartására,
- a meglévő értékeink védelmére és megőrzésére,
- a hosszú távon egészséges környezetünk biztosítására.

Az ifjúsági koncepcióban vállalt célokat csakis széleskörű együttműködéssel, aktív partneri viszonyban valósíthattuk meg, ezért hangsúlyt fektettünk az ifjúsággal foglalkozó különféle szervezetek, hatóságok munkájának összehangolására. Az ifjúsági feladatokat az önkormányzat intézményeinek, szakembereinek a közreműködésével, a civil szervezetekkel együttműködve valósítottuk meg.

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Ifjúságpolitikai koncepciója
(2015 II. félév – 2019)

Bevezetés

A 2015 II. félév – 2019. évre szóló programot az Új Nemzedék Jövőjéért Program köszöntőjének egy mondatával határozzuk meg: „a kormány ezért kifejezetten bátorítja a hazájukért és saját generációjukért felelősséget érző fiatalokat arra, hogy váljanak a közéletet alakító szereplőkké, akik kötelezettségeikkel éppúgy tisztában vannak, mint jogaikkal, és akik számára a ma megszülető döntésekben történő közreműködés éppoly természetes, mint az őket körülvevő szabályok betartása.”

Mit akarunk a XIII. Kerületben

Az Önkormányzattal szemben megfogalmazott elvárásokat tovább is fenntartjuk:

- kiegyensúlyozottak a különböző társadalmi csoportok közötti viszonyok, fiatalok társadalmi csoportot alkotnak, mint az idősebbek, mint az aktív korúak, és ezt a helyi társadalom elismeri,
- helyi szinten látható, hogy a kerület hogyan és milyen formában számít a fiatalokra, valamint ezt miként fejezi ki.

A koncepció készítésének elvei:

- építünk a 2011. és 2015. között végrehajtott feladatok eredményeire, megtartva azokat az intézkedéseket, amelyek a fiatalok körében népszerűek voltak,
- a célok megfogalmazásakor, a feladatok vállalásában a koncepció reális, a kerület teljesítőképességével összhangban lévő ütemezést határoz meg,
- figyelembe veszi a fiatalok info-kommunikációs és internet használati szokásait,
- fiatalokra, mint erőforrásra tekint és nem, mint problémahordozókra, nem a problémáikat kell megoldani, hanem helyzetbe kell hozni őket, a megelőzésre és szemléletformálásra helyezük a hangsúlyt,
- a koncepcióban horizontális szempont az esélyegyenlőség, a szociális, kulturális, családi egyenlőtlenségekből fakadó társadalmi hátrányok csökkentése,
- továbbra is az együttműködésen és a partnerségen alapul, közös gondolkodáson és munkán a fiatalokkal foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel, civilekkel, különösen a Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzatra (GYIÖK) és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumra (KEF).

A koncepció a 2015-2019. közötti időszakra szól, az intézkedési tervét a hatályossági időn belül egyszer vizsgáljuk felül, a folyamatos monitoringot biztosítjuk

A koncepció célcsoportja

Igazodva a keretprogramhoz továbbra is a 14. és 35. év közötti életszakaszt vesszük figyelembe, a középiskolás kortól a „felnőtté válásig”, a családalapításig, a saját otthon kialakításáig.

A koncepció értékrendje

Részvétel: az ifjúsági korosztályok tagjai és közösségeik, társadalmi kohéziós erőt jelentenek, egyenrangú résztvevői, alakítói a róluk szóló döntéseknek.

Szolidaritás és felelősség: kiinduló pont az öngondoskodás, ugyanakkor felelősek nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is.

Érvényesülés és értékteremtés: az ifjúság új értékek hordozója, társadalmi erőforrás.

Átláthatóság: a helyi ifjúságpolitikában a döntések átláthatóak, nyilvánosak.

A helyi ifjúságpolitika alapelvei:

- a generációk egymás iránt érzett felelős gondolkodása, felelősségtudata, felelősségvállalása,
- a másság elfogadása,
- a helyi közösség értékeinek elfogadása, vállalása, lojalitás a helyi közösség iránt,
- összhang biztosítása „Lendületben a XIII. kerület” középtávú stratégiával, ágazati koncepciókkal és az elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiában rögzített vízióra.

Az ifjúsági koncepció az Önkormányzat által elfogadott stratégiáit és koncepcióit figyelembe véve határozza meg az eddig még nem szabályozott ifjúságpolitikai feladatokat. Az ifjúsági munka kiemelt része a fiatalok helyi közügyekben való részvételének biztosítása. A hatékonyan működő demokratikus államberendezés aktív, felelősen gondolkodó állampolgári létet igényel, ami hosszú tanulási folyamat eredményeként alakul ki az egyénben. A diákönkormányzaton keresztül történik e készségek, ismeretek elsajátítása, ezért továbbra is feladat a működéséhez a szakmai és az anyagi segítség biztosítása.

Az ifjúságot érintő kérdésekben az ágazatokat átívelő együttműködést és koordinációt tovább folytatjuk. Az ifjúságpolitika megjelenik különböző szakpolitikák, azaz szociális, egészségügyi, foglalkoztatás, lakás, kultúra, sport, kerületfejlesztés területén.

A koncepció feladatai

A stratégiai célokat és feladatokat részben az Európai Unió ajánlásai alapján készült Nemzeti Ifjúsági Stratégia és Új Nemzedék Jövőjéért Program célrendszerét alapul véve határoztuk meg. Figyelembe vettük a beszámolóban bemutatott eredményeket. A fő célok ma is aktuálisak, az egyes feladatokat igazítottuk az igényekhez, a jogszabályi környezethez.

Stratégiai cél: Felelősség a gyermekekért, családokért

Konkrét cél: A családok szociális biztonsága

Esélyegyenlőség a mindennapokban

Feladatok:

A családok speciális helyzetét és szükségleteit, a gyermekek és fiatalok érdekeit szem előtt tartó szociálpolitika működtetése.

A meglévő ellátórendszer fejlesztése, új típusú ellátási formák bevezetése, a valós szükségletekre reagáló, rugalmas szociális, prevenciós, munkaerő-piaci és rehabilitációs szolgáltatások biztosításával.

A gyermeklétszám növekedéséhez igazodó új bölcsődei, családi napközi hálózat, óvodai férőhelyek kialakítása.

A fiatalok igényeihez igazodva az idegen nyelvi képzési program bevezetése, annak érdekében, hogy segíthesse az álláskeresést és növelhesse az elhelyezkedés esélyét, a pályakezdekők munkanélküliségének csökkentése, a munkaerő-piaci helyzet javítása, támogatott foglalkoztatási formák fenntartása, az elhelyezkedést segítő programok szervezése.

Előítéletektől mentes társadalmi szemlélet kialakítása a nyilvánosság eszközeinek felhasználásával, közös programok szervezésével, intézményeken belül és azon kívül.

A Tücsöktanya néven indított családi játszóház és kiseddóvó foglalkoztató szolgáltatásainak bővítése a Gyermekházban.

A gyeseen lévő szülő városon belüli közösségi közlekedésének anyagi támogatása

A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének támogatása a köznevelési intézményekben.

A „XIII. kerületért” tanulmányi verseny folytatása.

A tartalmas, sokszínű szabadidős tevékenységek feltételeinek biztosítása.

Stratégiai cél: A tudásalapú helyi társadalomért

Konkrét cél: Élethosszig tartó tanulás

Az interkulturális tapasztalatszerzés ösztönzése.

Feladatok:

A hosszú távú felújítási program keretében az intézményhálózat fejlesztése.

Akadálymentesítés.

Kéttannyelvű (magyar-angol) óvodai csoportok felmenő rendszerű szervezése.

A gyermekükkel otthon lévő kismamák számára ingyenes alapfokú angol nyelvtanfolyam és ECDL START vizsgára való felkészítés szervezése.

A pályakezdés megkönnyítése érdekében tanulmányi ösztöndíj alapítása.

A Bursa Hungarica ösztöndíj pályázat helyi támogatási rendszerének folytatása.

Az önkéntes, helyi közösséget építő, társadalomsegítő tevékenység alapjainak lerakása.

Stratégiai cél: Felelősség a fiatalokért

Konkrét cél: A fiatalok biztonsága

A fiatalok tájékoztatása

Az ifjúság közösségi terei

Feladatok:

A XIII. Kerületi Angyalföld Polgárőrszervezet jelenlétének szükség szerinti fokozása, a köznevelési intézmények környezetében.

Fiatalok bevonása az itt élők biztonságérzetét növelő programokba, szervezetekbe. A gyermekekre, fiatalokra irányuló utcai szociális munkás hálózat működtetése, kortárs segítők bevonásával.

A veszélyeztetett területeken éjszakai járőrszolgálatot szervezése a közterület-felügyelet bevonásával.

A térfelügyeleti rendszer bővítése közintézményeknél.

Az áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzését szolgáló felvilágosító munka folytatása a közintézményekben és a kerületben.

A fiatalok gyors és olcsó internet-elérésének megteremtése, az internethasználat- és hozzáférés lehetőségének bővítése.

A szociális rászorultság mértékében átvállalni a nappali képzésben felsőfokú tanulmányokat folytatók internet előfizetési díját.

A hatékony működést segítő ifjúsági közösségi tér biztosítása az ifjúság rendszeres vagy alkalmi közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltéséhez.

A hátrányos helyzetű gyermekeket, serdülőket, fiatalokat támogató programok szervezése.

Az ifjúság élethelyzetéhez igazodó jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, munkaerő-piaci tanácsadási szolgáltatás biztosítása.

Stratégiai cél: Az egészségtudatos hétköznapiokért

Konkrét cél: Egészségügy

Mentálhigiénés prevenció

Sport

Feladatok:

A gyermeklétszámhoz igazodó házi gyermekorvosi-, védőnői körzetek fejlesztése.

A teljes óvodai közösség szűrővizsgálatának további biztosítása a védőnői hálózat közreműködésével.

A gyermek egészségügyi intézmények szükség szerinti felújítása.

Az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése.

A KEF folyamatos működésének biztosítása a fiatalok cselekvő részvételével.

A prevenciós szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése az egészségmegőrzést népszerűsítő, hagyományos formák, rendezvények keretében.

A sport megszerettetése a fiatalokkal a diáksport, a tömegsport és az utánpótlás-nevelés támogatásával.

A közterületeinken a korosztály igényeit kielégítő játszó- és sporteszközök beépítése. A hagyományos formák mellett újak meghonosítása: kosárpalánk, ping-pong asztalok, (BMX-, görkorcsolyapálya építés lehetőségének vizsgálata).

A rekreációs létesítmények, szabadtéri fitnessterület fiatalok általi használatának népszerűsítése (GYIÖK honlap, facebook).

Alternatív közlekedéskultúra bővítése: kerékpársávok, kerékpártárolók, támaszok, kerékpárkölcsonzás támogatása.

A hétvégi nyitott iskolák népszerűsítése a fiatalok felé, a komplex program megvalósításához forrás biztosítása.

Uszodahasználat kedvezményes igénybevételi lehetőségének felmérése hátrányos helyzetű fiatalok, kisgyerekes családok részére.

Stratégiai cél: Itthon otthon vagyok

Konkrét cél: Közművelődés

Ifjúsági hagyományok őrzése

Sport

Feladatok:

Színvonalas, egyetemes értéket közvetítő és a közízlést formáló, a korosztályt megszólító kulturális szolgáltatások szervezése.

Kiállítási, bemutatkozási lehetőség nyújtása a kerületben alkotó fiatal művészek munkásságának megismertetésére.

A helyi ifjúsági kulturális és művészi csoportok, civil szervezetek alkotó munkájához színtér biztosítása.

A hagyományos GYIÖK rendezvények folytatása: Nokedl-nap, Tavasznap, táborok, képzések. Ifjúsági rendezvények hagyományainak megőrzése: 18 évesek köszöntése, Kitűnőre érettségizettek köszöntése, Győztesek Gálája, Jó tanuló, jó sportoló, kerületi Mikulás ünnepség.

A fiatalok alkotó együttműködésének szorgalmazása a kerületi nagyrendezvényeken.

Cselekvő lokálpatriotizmus igényének megalapozása, fejlesztése.

A fiatal felnőttek számára vonzó közösségi szolgáltatások szervezése (pl.: filmklub, zenés rendezvények stb.).

Stratégiai cél: A kiszámíthatóbb jövőért

Konkrét cél: Ifjúsági közösségek támogatása

A demokrácia tanulása

Lakhatás

Foglalkoztatás

Feladatok:

Külön címrinden kezelt összeggel támogatni az iskolai diákönkormányzatok működését, a XIII. kerületi Gyermek-és Ifjúsági Önkormányzat működését.

Ifjúsági pályázatokkal támogatni a gyermekek és serdülők közösségi programjait, a korosztály hazai és külföldi táborozását, nemzetközi cserekapcsolatok kiépítését.

A GYIÖK, DÖK működéséhez magasan kvalifikált felnőtt segítő biztosítása.

A jogtudatosság, egyéni felelősség folyamatos fejlesztése.

Fiatalok elismerése, díjazása.

Közösségi és önkéntes tevékenységek lehetőségének bővítése.

A kerület lakásállományának javításával, a támogatások rendszerével elérhető közelségbe hozni az önálló életkezdést, családalapítást megalapozó „saját” lakást.

Új fecskelakások kialakítása, a meglévők eredményes működtetése.

Helyi támogatás, kamatmentes hitel nyújtása a kerületben lakást vásárló fiatalok számára.

Lakásfenntartási támogatások megőrzése, bővítése.

Fiatalok bevonása a közmunka programba.

A 3. számú melléklet mutatja be a feladatok végrehajtásának ütemezését

Monitoring, nyilvánosság

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a program elfogadását követően kétévente megtárgyalja a koncepcióból eredő feladatok időarányos teljesítését. A beszámolóhoz kapcsolódó 4. számú melléklet az indikátorokat tartalmazza, fejezetenként.

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Ifjúságpolitikai koncepciója nyilvános. A dokumentum az önkormányzat honlapján, www.bp13.hu megtekinthető.

1. számú melléklet a helyi ifjúságpolitika SWOT analíziséről

<p>Erősségek</p>	<p>Gyengeségek</p>
<p>a kerületi Önkormányzat elkötelezett az ifjúság életminőségének javítása iránt, a kerületi családok számára számos lehetőség van a problémáik megoldásában segítő intézmények tevékenységének megismerésére, a segítségüket igénybe veszik, a meglévő ifjúsági szolgáltatások ismertsége növekszik, az ifjúság nyitott, érdeklődést mutat a közélet iránt.</p>	<p>a szülők társadalmi helyzete erősen befolyásolja gyermekeik érvényesülési kilátásait, a pályakezdők egyre nagyobb arányban nem találnak munkát, a képzésüknek megfelelő alkalmazásról gyakran le kell mondaniuk, az ifjúság körében gyakori a dohányzás, az alkoholfogyasztás és más szenvedélybetegségek.</p>
<p>Lehetőségek</p>	<p>Veszélyek</p>
<p>az ifjúsági korosztály fogékony az önálló, aktív állampolgári magatartás elsajátítására, az internet egyre több fiatal számára válik elérhetővé, az ifjúsági szolgáltatások száma folyamatosan nő, igény van a fiatalok körében a kortárs közösségi kapcsolatokat teremtő lehetőségekre</p>	<p>a jogalkotási folyamat sajátosságai a magasabb gyermekszám és a gyerekek egyedül nevelése magasabb szegénységi kockázattal jár a szegénység fokozottan veszélyezteti az alacsony iskolázottságú szülőket, a munkanélküli szülők gyermekeit. Szintén veszélyeztetett csoportot képeznek a roma, valamint a sokgyermekes családban élő gyermekek nő a fiatalkori bűnözés aránya</p>